

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

43. An non solum Sacerdos, sed etiam laici baptizantes in peccato mortali infantem moribundum peccent mortaliter? Et an Sacerdos, & laicus in dicto casu peccent saltem venialiter? Ex p. 5. tr. 3. es. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

Sacramenta, satis probabilem esse. Quia, quamvis non possit Baptismus multiplicari per iterationem; non est tamen contra Christi institutionem, ut si in aliquo casu rarissimo plures simul ponant omnia ad valorem sacramenti requisita, sacramentum multiplicetur, cum ratio fundata in principiis fieri id suadet: unde, cum dicitur, unicum in uno esse Baptismum ex Christi institutione, si per hoc intelligatur, quod Christus noluerit ullo unquam casu licet multiplicari, verum est; similiter verum est, quod secundum communem modum procedendi, non multiplicetur: idque ex Christi institutione; quia moraliter non contingit, plures eodem modo completere omnia ad substantiam Baptismi necessaria: si tamen intelligatur, quod ita repugnet illi institutioni, ut etiam in casu rarissimo non ponatur sepius Sacramentum, quamvis omnia requisita multiplicentur, videtur negandum.

8. Nec obstat dicere, si plures eandem hostiam consecrent, idem conficitur sacramentum: ergo & in presenti casu. Respondeo negando consequentiam: quia Baptismus non debet comparari cum Sacramento Eucharistiae, quod est effectus consecrationis; sed cum ipsa consecratione, quae in dicto casu multiplicatur.

9. Item, non valet dicere, Ex pluribus illis actionibus exurgit unicum signum ergo & unicum Sacramentum. Ita Valq. disp. 148. c. 2. §. Ratio igitur huius. Respondeo negando antecedens: quamvis enim sint signa unius gratiae, non inde efficitur non esse plura, cum materia ab uno adhibita, & forma prolata, nullam habeant subordinationem respectu alterius materiae, & formae: & non repugnet in uno eodem plura esse ejusdem rei signa. Et ideo ex his omnibus, ut dixi, puto utramque sententiam probabilem esse; seu potius, ut optime observat Uvigers in 3. p. q. 67. art. 6. n. 17. & Granada contr. 4. tr. 2. disp. 3. n. 3. utramque sententiam conciliari posse: si enim metaphysicè loquamur, rationes posterioris opinionis omnino, nisi fallor, persuadent, in praedicto casu esse plures Baptismos, seu plura Sacramenta. Moraliter verò dici possunt unum: quia simul concurrunt in eodem subjecto, ad eundem finem ordinantur, nec magis sanctificant, quam si unicus esset Baptismus.

10. Unde, ut verum fatear, puto, Nugnum de Sacram. tom. 1. q. 67. art. 6. diff. c. 2. excessisse, asserendo, esse improbableem in casu supra dicto docere, esse duo baptismata: nam hanc opinionem, praeter rationes supra adductas in sui favorem, sustinent viri doctissimi, ut Hurtad. de Sacram. disp. 2. diff. 5. qui citat Gabrielem, Coninch, & Cajet. Imò Joannes Praepositus in 3. p. q. 67. art. 6. dub. 1. n. 9. dicit, esse probabilem. Videat modò Nugnus, si illam vocare poterit improbableem.

RESOL. XLII.

Quidam Sacerdos in peccato mortali existens baptizavit infantem in casu necessitatis, quaeritur, an peccaverit mortaliter?

Et an laici baptizantes in peccato mortali peccent mortaliter? Ex p. 3. tract. 4. Refol. 10.

Sup. conten. in hac Res. in seq. Res. de infra tr. 2. Res. 5. Ex paulo Tom. I.

§. 2. Affirmativam sententiam docent Layman in Theol. mor. lib. 3. tr. 1. c. 5. n. 8. Valq. in 3. p. 10. 3. disp. 136. c. 3. Conin. de Sacram. q. 64. art. 6. dub. 4. n. 36. & alij. Et ratio est, quia tunc ille exercet hanc sacramenti ministrationem ex officio ratione suae ordinationis. Haec opinio est probabilis.

2. Sed mihi contraria sententia etiam probabilis videtur, quam tuentur Joann. de la Cruz in direct. conscient. p. 2. de Sacram. in genere, q. 4. dub. 3. concl. 1. Fernand. de Hered. dif. de Sacram. in genere, p. 10. dub. 3. n. 4. Nugn. in 3. p. q. 64. art. 6. Ledesim. in summ. c. 6. de Sacram. in genere, concl. 8. Sylvest. vers. Baptismus 3. n. 5. Cajet. in 3. p. q. 64. art. 6. Suar. in 3. p. tom. 3. disp. 16. sect. 4. & Hentiq. lib. 1. c. 29. n. 4. ubi sic asserit: Sacerdos peccator in necessitate baptizans sine solemnitate non peccat; quia non agit ut minister ex officio, sed perinde ac laicus; etiam si advertat suum peccati statum, aut advertere debuisset. Ita ille, & novissimè docet hanc sententiam Sylv. in 3. p. q. 64. art. 6. quaeritur 1. concl. 2. unde patet responso ad argumentum contrariae sententiae; nam Sacerdos in tali casu baptizans, id non agit ut minister ex officio, sed ut necessitati patientis subveniens; neque exercet ullum actum, aut ordinis spiritualis alicujus sacrae potestatis, sed eum, qui omnibus omnino hominibus divina institutione est permixtus. Simile aliquid est in humanis, ubi nullus, aut certe parvus ornatus requiritur in eo, qui Regi sublevis in casu necessitatis urgentis, quamvis magnus in eo requiri soleat numerus, qui ad ministerium specialiter est commissus. Ex his apparet, non esse amplectendam sententiam Valq. in 3. p. tom. 3. disp. 136. c. 3. n. 30. ubi asserit, etiam laicos baptizantes in casu necessitatis cum peccato mortali, peccare mortaliter. Sed si hoc esset verum, va. va. obstetricibus, & aliis laicis in tali casu adstantibus.

post initium, a vers. Imò ego, & in tom. 3. tr. 1. ex Refol. 8. §. Sed plus.

* Sup. hoc in Ref. seq. & in aliis ejus aano.

RESOL. XLIII.

An non solum Sacerdos, sed etiam laici baptizantes in peccato mortali infantem moribundum, peccent mortaliter?

Et an Sacerdos, & laici in dicto casu peccent saltem venialiter? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 24.

§. 1. Peccare mortaliter docet ex Valq. Hurtad. de Sacram. in genere, disp. 4. diff. 9. Meratius tom. 3. tr. de Sacram. in gener. disp. 8. sect. 2. Ochagav. de Sacram. in genere q. 19. n. 6. Durand. in 4. dist. 5. q. 6. Gabriel. q. unic. art. 3. dub. 2. Adrian. in 4. q. 3. de de Baptismo, §. ad rationem, qui est in fine q. ver. si obijciatur. Kellisonius in 3. p. tom. 2. q. 64. art. 6. dub. 2. & alij, quia quicumque validè efficiens Sacramentum, quamvis laicus, & in extrema necessitate, & Minister à Christo deputatus, & institutus ad id, & est contra reverentiam sacramenti ipsum efficit à Ministro instituto ad id in statu peccati mortalis, quod majorem vim habet in Sacerdote peccatore efficiente sacramentum, quamvis in extrema necessitate, & quamvis non solemniter, quia etiam efficitur à Ministro non solum ad id instituto, sed etiam ad id consecrato.

Sup. hoc in Ref. praeterita, & cursum, & recitantes supra principio, §. ult. Ref. 39. & in Ref. 11. §. 2. post medium, vers. Nota verò, & infra in tr. 2. Ref. 5. Ex his, cursum ad lin. 5. & in tom. 3. tr. 1. Refol. 8. §. Tertio notandum, & seqq.

2. Sed licet haec opinio sit probabilis, contrariae tanquam probabiliori adhereo; quam ex Cajetano, Soto, Valentia, Henriquez, Suarez & Sayro, tuetur novissimè Jacobus Granada de Sacrament. in 3. p. contr. 3. tr. 5. disp. 5. n. 6. cui adde Joannem Praepositum in 3. p. q. 64. art. 6. dub. 1. n. 36. Marchantium in resol. Pastor. de Sacram. tract. 1. c. 3. q. 1. Mercer. de Sacram. in 3. part. q. 64. art. 6. dub. 1. Zannerum tom. 4. disp. 3. q. 4. dub. 2. n. 63. & 64. & Petram de Cabrera de Sacrament. quest. 64. artic. 6. disp. 1. §. 4. n. 17. ubi sic ait. Minister necessitatis, sive sit laicus, sive Sacerdos, qui in mortali administrat Sacramentum, etiam videns, &

INTON
Opera
Tom. 1 & II
E III

sciens faciat, non peccat mortaliter, immò verò neque venialiter, si aliqualem adhibeat reverentiam, & cum aliquo timore, & pudore id faciat. Sic est communiter receptum à Theologis, paucis exceptis, & probatur; quia omnia argumenta adducta ad probandum esse peccatum mortale ministrare Sacramenta in culpa mortali, procedunt tantum de Ministro, qui ex officio, & cum solemnitate religiosa ministrat Sacramentum; ergo sine ratione dicitur Ministrum necessitatis peccare mortaliter, aut venialiter. Probatur etiam efficaci ratione insinuata à D. Thom. *ad 3.* quia minister necessitatis ministrans Sacramentum, non se gerit ut Ministrum Christi & Ecclesiae, sed tantum ut Ministrum necessitatis; ergo obligari non debet, ut conformetur sanctitati Christi & Ecclesiae, & de laico est quidem evidens, cum ipse nullam gratiam susceperit ut sacramenta conferret, ac proinde non tenetur tam arctè similitudinem principalis agentis imitari, sicut Sacerdos, qui est Minister sacramentorum ex officio. Idem autem dicendum est de Sacerdote ministrante Baptismum in casu necessitatis, quia licet Sacerdos sit minister ex officio, in casu autem necessitatis non ministrat Baptismum, ut Minister ex officio, sed ut Minister necessitatis, sicut laicus & femina. Et character Sacerdotalis non concurret ad illud ministerium, sed habet se quasi per accidens, & concomitanter, & idè Sacerdos in eo casu non aliter se habet, quam laicus. Etenim is dicitur sacramentum ex officio ministrare, qui actionem sacramenta ita exercet, ut nullus eam saltem illo modo exercere queat, nisi eam consecrationem habeat. Cum igitur Sacerdos in necessitate baptizat, sine solemnitate, eo dumtaxat modo baptizat, quo laicus baptizare potest, & ideo non baptizat ex officio, id est, ut minister Ecclesiae peculiari consecratione ad sic ministrandum sacramentum deputatus, ac propterea non peccat mortaliter.

RESOL. XLIV.

An, si sacerdos sit excommunicatus, & adsint alij; sit tamen ab ipso petenda administratio Baptismi in necessitate? Ex part. 5. tractat. 9. Resol. 87.

Quamvis non plenè sup. hoc lege tamen pro firman- da doctrina hujus Resol. duas Resol. sequentes.

§. 1. **R**espondet negativè Suar. *de cens. disp. 11. sect. 1. n. 11. & 12.* & alij, quia existimant duo debere concurrere ad extremam necessitatem, quae habilitant excommunicatum ad licitum ministerium sacramenti Baptismi, alterum quod se tenet ex parte ipsius baptizandi, nempe quòd sit in articulo mortis: alterum ex parte ipsius Ministri, videlicet quòd non sit alius, qui possit; & velit illud sacramentum conferre; nam si alius adsit jam baptizandus, non est in necessitate suscipiendi Baptismum ab excommunicato, cum habeat alium, à quo possit baptizari.

2. Sed ego contrariam sententiam teneo cum Cornejo in *3. part. tract. 5. de excomm. §. 1. dub. 2. quest. 4.* quia quando pluribus conceditur privilegium, servandum est inter ipsos jus commune, *l. assiduis, Cod. qui priorores in pignore habeantur*, sed jure communi ratione sua consecrationis munus baptizandi competit solis Sacerdotibus, *cap. Diaconos, dist. 93. constat, de consecrationibus, dist. 4.* ergo cum in extrema necessitate, v. g. in articulo mortis concedatur universis facultas licitè bapti-

zandi, sive excommunicati sint sive non, servandum est jus commune & eligendus Sacerdos.

3. Ad rationem verò Suarez respondendum est negando necessitatem extremam, in qua datur libera facultas baptizandi etiam excommunicatis, integrari ex illis duobus, nam sufficit alterum ex parte ipsius baptizandi, videlicet quòd ratione mortis imminens sit in necessitate recipiendi Baptismum, quamvis non sit in necessitate recipiendi illum præcisè ab isto excommunicato potius, quam à quocumque alio, & ex instantia in sacramento Penitentiae, ubi extrema necessitas, in qua datur simpliciter Sacerdoti jurisdictione absolviendi etiam à peccatis servatis, est solus articulus mortis ipsius penitentis, unde ex pluribus Sacerdotibus simplicibus assistentibus morituro, potest valde, & licitè absolvi à quocumque, aliàs si ex duobus assistentibus uterque vellet absolvere, neuter possit, quia penitens non est in extrema necessitate suscipiendi absolutionem ab illo præcisè, cum possit eam recipere ab altero.

RESOL. XLV.

An quando baptizatur aliquis in periculo mortis, debeant adstantes servare ordinem inter eos sub poena peccati mortalis?

Et advertitur, quòd, quando baptizat aliquis idio- ta, dicat formam vulgari sermone, potius quam Latino, ne erret, nisi constet Latine bene profere- rendam. Ex part. 5. tract. 3. Resol. 18.

§. 1. **S**uppono teneri servare ordinem eos, qui non sunt Sacerdotes, quando in necessitate ministrandus sit Baptismus; ita ut Diaconus preferatur Subdiacono, Clericus laico, vir feminae, &c. Sed difficultas est an pervertere hunc ordinem sit peccatum mortale? & affirmativè respondet Valquez in *3. part. tom. 3. disputat. 147. cap. 5. §. Postremò hoc idem, Meratius tom. 3. tractat. de Sacramento Baptismi, disput. 5. sect. 5. Valent. tom. 4. disputat. 4. quest. 2. punct. 1. Turrianus in summa part. 2. cap. 13. dub. 4. conclus. 2.* quibus adde Ochagaviam *de Sacrament. tract. unic. de Baptismo, quest. 12. num. 19.* quia prædictum ordinem in baptizandum servandum esse non jure aliquo humano, quin potius divino, statutum est, quia cum jus divinum ob necessitatem extremam concedit, ut licitè baptizent illi, qui aliàs baptizare non poterant licitè, sine dubio hanc facultatem idè concedit, ut qui magis aptus est, inepto preferatur in administratione Baptismi; unde videmus in praesentia Sacerdotis Diaconum baptizare non posse; sed mulier minus apta est, quam vir, & laicus, quam Clericus; & Clericus, quam Sacerdos: ergo in praesentia aptioris minus aptus non potest baptizare sub poena peccati mortalis, quia materia haec gravis est, & cadens sub præcepto divino. Ita Ochagavia.

2. Secunda opinio docet inversionem, quia inferiores Diacono ei preferuntur, esse mortalem, non verò inter alios Diaconos inferiores. Ita Hurtadus *de Sacram. Baptismi, disp. 2. diff. 3.* Coninch *de Sacram. 9. 67. art. 5. dub. 2.* Reginald. *tom. 2. lib. 27. c. 6. n. 44.* & Prapostus in *3. p. 9. 67. art. 5. dub. 2. num. 7.* quia ex una parte Diaconus jure divino preferatur aliis inferioribus se, quia ex vi sui Ordinis est magis aptus ad id, quam alij inferiores, & ex altera haec praetatio est materia gravis, & confi-

Sup. hoc diff. & ul- que ad §. Tertia, hu- jus Resol. in seq. Res. §. 1. & 2. & in tom. 3. tr. 1. ex Resol. 8. §. Primò no- tandus, & seq. & ne praetermit- tas legere hic doctri- nam Resol. praeterita.